

www.e-rara.ch

**Plotini Platoniorum facile coryphæi Operum Philosophicorum Omnium Libri
LIV. In Sex Enneades Distributi**

**Plotinus
Poliziano, Angelo
Dazzi, Andrea
Porphyrius**

Basileæ, MDXXC. [1580]

Universitätsbibliothek Bern

Shelf Mark: MUE Gross O 44

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-74031>

Plotini ennead. quintae, liber IX. De intellectu & ideis & ente.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [\[Link\]](#)

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [\[Link\]](#)

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [\[Link\]](#)

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [\[Link\]](#)

ἐπεὶ καὶ ὅταν καὶ αἱ τοὶ καλὸν, τῷ αὐτῶν εἶναι·
αἰσχροὶ δὲ, ἐπ' ἄλλῳ μεταβαίνοντες φύσιν.
καὶ γινώσκοντες μὲν ἑαυτοὺς, καλοὶ· αἰσχροὶ
δὲ, ἀγνοοῦντες. ἐκεῖ οὐδὲ κακῆθεν τὸ καλόν.
δὲ οὐδὲ δεκεῖ τὰ εἰρημένα εἰς ἐναργὴ συνέ-
σιν ἀραγεῖν τῶ νοητῶ τόπῳ, ἢ καὶ ἄλλῳ ὁδῶν
οὐδὲ εἰς ἐπελθεῖν ὡςδε;

A propterea quod nostri iuris facti sumus, sumus
& pulchri: turpes verò, quando in naturam in-
feriorem præcipitatur. Atqui quum nosipfos
agnoscimus, pulchri sumus: turpes verò, cum
ignoramus. Illic ergo pulchritudo lucet, illinc
emicat pulchritudo. Sed nūquid hætenus ista
sufficiunt ad diuinum mundum perspicuè co-
gnoscendum? An potius altera rursus ad idem
via nobis sic est incedendum?

ΠΛΟΤΙΝΟΥ

ΕΝΝΕΑΔΟΣ Ε,

ΛΟΓΟΣ Θ.

PLOTINI

ENNEAD. QVINTAE,

LIBER IX.

ΠΕΡΙ ΝΣ, καὶ τῶν ἰδεῶν, καὶ τῶν ὄντων.

De intellectu & ideis & ente.

*Animus diuinorum contemplator iam est in patria. Actiui homines & voluptuosi sunt exules: sed actiui faci-
lius quàm voluptuosi in patriam reuertuntur.*

Cap. I.

ΑΝΤΕΣ ἀνθρώποι ἐξ
δὲ χάρις ἡρώμενοι, αἰσθη-
σαι πρὸ νῆς ἡρώμενοι,
καὶ τοῖς αἰσθητοῖς περὶ
βαλόντες πρῶτοι ἐξ
ἀνάγκης, οἱ μὲν ἐνταυ-
θι καταμείναντες, διέζη-

σαν ταῦτα πρῶτα καὶ ἐγκατανομίσαντες, καὶ
τὸ ἐν αὐτοῖς λυπηρόν τε καὶ ἡδύ, τὸ μὲν κακόν,
τὸ δὲ ἀγαθόν ὑπολαβόντες, δεκεῖν ἐνόμι-
σαν. καὶ τὸ μὲν διώκοντες, τὸ δὲ ἀποικονομέ-
μενοι διεγύροντο. καὶ σοφίαν ταύτῃ οἷον λό-
γῳ μεταπίμπμενοι, αὐτῶν ἔφευγον, οἷα οἱ βα-
ρεῖς τῶν ὀρνίθων, οἱ πολλὰ ἐκ γῆς λαβόντες καὶ
βαρυνθέντες, ὑψὲς πηλὴν ἀδιωκῶσι. καὶ
περὶ πλεονεξίας τῆς φύσεως λαβόντες. οἱ δὲ
ἡρῆσαν μὲν ὀλίγον ἐκ τῶν κάτω, κινουμένους
αὐτοὺς πρὸς τὸ κάλλιον διὰ τῆς ἡδέας, τῆς τῆς
ψυχῆς κρείττονος. ἀδιωκῶντες δὲ ἰδεῖν
τὸ αἶν, ὡς οὐκ ἔχοντες ἄλλο ὅπῃ εἰσόνται,
κατὰ νύκτα σὺν τῷ τῆς δρετῆς ὀνόματι,
ἐπὶ πρᾶξι καὶ ἐκλογαῖς τῶν κάτω, ἀφ' ὧν
ἐπαχέρισαν τὸ πρῶτον αἰρεσάμεναι. τρίτον δὲ
ἡρώς θεῶν ἀνθρώπων, διωκόμεναι τὴν κρείττονι καὶ
ὀξυτήν ὀρμῶν, εἶδε τὴν ὡς πρὸς ὀξυ-
δορκίας τὴν αἰὲν αἰγίλῳ, καὶ ἡρῆσε τὴν ἐκεῖ,
οἷον ὑπερνεφῶν, καὶ τῆς ἐν ταῦτα ἀχλὺς, καὶ
ἐμεινεν ἐκεῖ, τὰ τῆς ὑπεριδὸν πάντα, ἡδύεν
τῷ τόπῳ, ἀληθινῶν καὶ οἰκείων ὄντων, ὡς πρὸς ἐκ
πολλῆς πνικτῆς πλάνης, εἰς πατρίδα εὐνομον
ἀφικόμενος ἀνθρώπος.

VVM omnes homines
statim nati sensu prius q̃
mente vtantur, rebusque
ad sensum spectatibus ne-
cessario prius incidant, af-
fectumq; applicet, alij qui-
dem eodem in habitu per-
seuerantes ita vitam tran-
sfigunt: hæc & prima existimantes & vltima, &
quod in eis molestum est, malum: quod verò
B iocundum, bonum esse censentes. Atq; ita de-
mum satis sibi factū arbitrantur, si per omnem
vitam iocunda prosequantur, & contraria re-
spuant. Proinde quicunq; inter eos rationem
sibi aliquam vendicant, hanc esse iudicant sa-
pientiam: ita prorsus affecti, quemadmodum
grauiores aues, quæ quum è terra multa rapue-
rint quorum pondere prægrauentur, per subli-
mia vltra volare non possunt, quamuis à natu-
ra pennas acceperint. Alij verò aliquantum ab
C inferioribus eleuantur, quos ipsa animi natura
melior à voluptate reuocat ad honestum. Cum
verò non possint intueri supernum, ideoq; ni-
hil aliud habeant vbi quiescant, transferuntur
vnà cum ipso virtutis nomine ad actiones in-
feriorumq; delectus, à quibus attollere se ab ini-
tio conabantur. Tertium deniq; genus homi-
num est diuinum, in quo quidem illi sunt, qui
& maiore potetia & perspicacia oculorum fre-
ti, supernam lucem acutè suspiciunt, ad eamq;
D perspectam se prorsus attollunt, inferiores ne-
bulas & caliginem transcendentes, & cum tran-
scenderint ibi permanent, hæc omnia prorsus
despicientes, nec aliter regione superna tan-
quam vera & propria delectantur, quàm pere-
grinus post longos errores legitimæ tandè pa-
triæ restitutus.

Quod est primò pulchrum, id pulchrum est seipso, se toto, semper.

Cap. II.

Non est igitur prima in corpore pulchritudo. Hoc enim non per se totum, sed per formam pulchrum, atq; mutabiliter, nec rursus in anima. Nā hæc intellectuāli participatione mutabiliterq; fit pulchra: sed prima in intellectu primò pulchritudo est splendor quidam & figura boni. Plotinus Apostoli Ioannis, & Pauli mysteria sæpe tangit, mysterium tamen Trinitatis non tam affectus videtur, quàm perscrutatus, & pro viribus imitatus.

Q V Æ N A M igitur hæc regio est? Et A quo pacto ad eam quis ascendere potest? Profectò huc ille potest ascendere, qui natura potissimum ad amandam trahitur pulchritudinem, & natus est reuera philosophus. Qui sanè velut amator circa pulchrum ipsum quodam quasi partus labore vexatur, neq; tamen pulchritudine corporis est contentus, sed ab hac cōfugit ad animi pulchritudinem, virtutes videlicet, scientias, officia, leges. Atq; inde rursus ad causam ascendit eorum quæ in anima sunt pulchrorum: & siquid adhuc superius extat, quousque tandem ad primum vsq; peruenierit, quod à seipso fit pulchrum. Quò sanè perueniens vexari iam desinit, prius verò nequaquā. Verùm quonam pacto illuc ascendet, & vnde facultas eiusmodi dabitur? Et quænam potissimum ratio amorem hunc quasi manu perducet ad finem? Forfan eiusmodi ratio pulchritudo hæc corporibus indita corporibus aduentitia est. hæc nanq; formæ corporum in eis sunt ceu materia. Subiectum igitur permutatur, & ex pulchro fit turpe: vnde ratio corpus participatione quadā pulchrum esse conuincit. Quidnam igitur illud est, quod corpus efficit pulchrum? aliter quidem id pulchrum facit præsentia pulchritudinis, aliter autem anima quæ finxit, talemq; fingendo corpori formam adhibuit. Quid ergo? Nunquid anima suapte natura pulchrum ipsum est? minimè: alioquin non alia quidem sapiens foret & pulchra, alia verò insapiens atq; turpis. Per sapientiam igitur animo pulchritudo cōtingit. Sed quisnam est potissimum qui tradit animo sapientiā? Hic profectò necessariò est intellectus: intellectus inquam, qui nō aliàs quidem intellectus sit, aliàs verò expers intelligentiæ, sed verus potius intellectus, qui hanc ob causam ex seipso fit pulcher. Sed nunquid in hoc velut primò nobis est quiescendum? An potius super mentem quoq; progrediendum? Nempe mens ipsa nobis in altum progredientibus prior occurrit quàm principium omnium primum, quasi in ipsius boni vestibulo cōstituta omnia in seipsa nuntians & significans, velut quædam ipsius boni figura in multitudinem potius distributa, quum illud prorsus in vnitatem consistat.

Formæ quæ sunt in materia tanquam subiecto dependent à formis, quæ sunt in anima mundi velut earum fonte: atq; hæc rursus à formis quæ sunt in mente prima tanquam fonte formarum animæ. Cap. III.

Si anima suapte natura intellectuālis foret, animæ tum omnes, tum pariter intellectuāles forent: quum verò non sint ita, meritò anima vel prima intellectuālis euadit participatione quadam intellectus excelsioris.

CONSIDERARE verò debemus de A hac ipsa mentis natura, quā ratio esse significat ens ipsum verum veramq; essentiam, in primis asseuerantes, licet alia procedētes via, oportere talem quandam esse essentiam atq; mentē. Sed fortè ridiculum videri potest, utrū intellectus in rerū ordine sit indagare. Fortè etiā nonnulli

ΤΙΣ οὐδ' ἔτος ὁ τόπος; καὶ πῶς αἴτις εἰς αὐτὸν ἀφίκεται; ἀφίκεται μὲν αὖ ὁ φύσει ἐρωτικός, καὶ ὄντως τὴν Διόθεσιν ἐξ ἐρῆς φιλόσοφος. ὠδίνων μὲν αἰτε ἐρωτικός πρὸς τὸ καλὸν, σὺν αἰσχρομένῳ δὲ τῷ ἐν σώματι κάλλει. ἀλλ' εἴθεν αἰσχροφύγων ἵππ' ἐπὶ τῇ ψυχῇ καλῇ, δεξιῇ καὶ ὀπισθήμας, καὶ ὀπισθόματα, καὶ νόμους, πάλιν αὖ ἐπαναβαίνει ἵππ' ἐπὶ τῇ τῶν ἐν ψυχῇ καλῶν αἰτίᾳ. καὶ εἰπὼν πάλιν αὖ πρὸς τὸν, ἕως ἐπ' ἐρχατον ἤκη τὸ πρῶτον. ὁ παρ' αὐτῷ καλὸν. εἴη καὶ ἐλθὼν ὠδίνος πᾶν αὐσεταί. πρὸς πρὸν δὲ οὐ. ἀλλὰ πῶς αἰσθήσεται. καὶ πόθεν ἡ δυνάμις αὐτῷ, καὶ τίς λόγος, τῶν πρὸς ἐρωτικῶν παιδαγωγήσεται; ἡ ὁδὸς. τῶν τὸ καλὸς τὸ ἐπὶ τοῖς σώμασιν, ἐπακτίνεσι τῶν σώμασι. μορφαὶ γὰρ αὐτῶν σωμάτων, ὡς ἐπὶ ὕλης αὐτοῖς. μεταβάλλει γὰρ τὸ ὑποκείμενον, καὶ ἐκ καλῆς αἰσθῆς γίνεται. μετέξει ἄρα φησὶν ὁ λόγος. τί οὐδ' τὸ ποιῆσαν σῶμα καλὸν. ἀλλ' ὡς μὲν κάλλος παρεσία, ἀλλ' ὡς δὲ ψυχῇ. ἡ ἐπλάσσει, καὶ μορφήν πιαίνει εἰσέκει. τί οὐδ', ψυχῇ παρ' αὐτῆς καλὸν ἡ οὐ; καὶ γὰρ ἡ μὲν οὐ φρόνιμος τε καὶ καλῇ, ἡ δὲ ἀφροσύνη αἰσχροφρονησέει ἄρα τὸ καλὸν πρὸς ψυχῇ. καὶ τίς οὐδ' ὁ φρόνησιν δὲ ψυχῇ, ἡ νῦν ἐξ αἰσχροφρονης. νῦν δὲ, καὶ πρὸς μὲν νῦν, πρὸς δὲ αἰσχροφρονης. ἀλλ' ἰδὼν, παρ' αὐτῷ ἄρα καλὸς καὶ πόπρον δὲ, ἐνταῦθα δὲ εἰς τὴν αἰσχροφρονης, ἡ καὶ νῦν ἐπέκεινα δὲ εἶναι. νῦν δὲ πρὸς ἐστὶ μὲν δεξιῇ τῇ πρῶτῃ ὡς πρὸς ἡμᾶς, ὡς περὶ ἐν πρῶτοις τὰ γὰρ ἀπαγγέλλων, εἰ αὐτῷ τὰ πάντα. ὡς περὶ ἐκείνῃ, τύπος μᾶλλον ἐν τῷ πρῶτῳ, ἐκείνῃ πᾶν τὸ μὲν ὅτι ἐν.

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΟΝ δὲ ταῦτα τὴν νῦν φύσιν, ὡς ἐπαγγέλλεται ὁ λόγος εἶναι, τὸ ὄν ὄντως, καὶ τὴν ἀληθῆ ὁσίαν πρὸς πρὸν βεβαιωσαμένῃ, κατ' ἀλλήλῳ ὁδὸν ἰόντας, ὅτι εἰ εἶναι πᾶν ταῦτα. ἴσως μὲν οὐδ' ἡγεῖται ζητεῖν, εἰ νῦν ἐστὶν ἐν τοῖς οὐσι. τάχα δ' αὖ πινε καὶ

καὶ περὶ τῶν διαμορφωσθησῶν. μᾶλλον δὲ εἰς τὸν οἶον φανέν, καὶ ἀχώρητος πρὸς καὶ εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ εἰς τῶν εἰδῶν φύσιν ἐνταῦθα, περὶ ἧς καὶ τὰ νῦν εἰπεῖν ὁρίζεται. ὁρῶμεν δὲ τὰ λεγόμενα εἶναι, πάντα συνέστα. καὶ ἀπὸ τοῦ αἰτῶν ἔδ' ἐστὶν. ἀπὸ τέχνης ἐργάζεται ἕκαστα, ἀπὸ σωζέσθαι φύσει. τὰ τε γὰρ τεχνητὰ ἔχει χαλκόν, ἢ ξύλον, ἢ λίθον. καὶ ὡς τῶν ἔργων τελέσει, πρὶν αὖτ' ἢ τέχνη ἐκαστῇ, ἢ μὲν ἀνδριάντα, ἢ δὲ κλίνην, ἢ δὲ οἰκίαν ἐργάσθαι, ἢ δὲ τῶν παρ' αὐτῇ ἐκτίσει. καὶ μὲν καὶ τὰ φύσει συνεστῶτα, τὰ μὲν πολυσύνεστα αὐτῶν καὶ συγκρέματα καλέμενα, αἰαλύσεις εἰς τὸ πρὶν πᾶσι πῶς συγκρατῶσιν εἶδος. οἶον, ἀνθρώπων, εἰς ψυχὴν καὶ σῶμα, καὶ τὸ σῶμα, εἰς τὰ τέσσαρα. ἕκαστον δὲ τῶν συνήτων εὐρὺν ἔξ' ὕλης καὶ τῆ μορφῆς, ὕλης γὰρ παρ' αὐτῆς ἢ τῶν στοιχείων ἀμορφος, ζητήσεις δ' αὐτῇ καὶ τῇ ψυχῇ, πρὸς τῶν ἀπλῶν ἢ δὲ, ἢ ἐνὶ πρὶν αὐτῇ, τὸ μὲν ὡς ὕλη. τὸ δὲ εἶδος ὁ νῦν ὁ δὲ αὐτῇ. ὁ μὲν, ὡς ἐπὶ τῷ χαλκῷ μορφῇ. ὁ δὲ, εἰς τὸ πρὶν μορφῇ ἐν τῷ χαλκῷ ποιήσας. τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα, καὶ ἐπὶ τῶν πάντων μεταφέρων πρὸς, ἀναθήσεται καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ νοῦ, ποιητὴν ὄντως καὶ δημιουργὸν πθέμενος. καὶ φήσει τὸ ὑποκείμενον δέξασθαι μορφᾶς, τὸ μὲν πῦρ, τὸ δὲ ὕδωρ, τὸ δὲ ἀέρα καὶ γῆν ἡμέραν. πρὸς δὲ μορφᾶς ταύτας, παρ' ἄλλης ἢ κεν. τὰ δὲ εἶναι ψυχῇ. ψυχῇ δ' αὐτῇ ἐπὶ τοῖς τέσσασι, τῇ κόσμῳ μορφῇ δοῦναι. ταῦτα δὲ, νοῦ χορηγὸν τῶν λόγων γεγονέναι. ὡς περὶ καὶ ταῖς τῶν τεχνῶν ψυχῇς ὡς τῶν τεχνῶν, τὰς εἰς τὸ ἐνεργεῖν λόγους. νοῦ δὲ πρὶν μὲν ὡς εἶδος τῆς ψυχῆς τὸν κατὰ τὴν μορφῇ, τὸν δὲ τὸν πρὶν μορφῇ παρέχοντα. ὡς τὸν ποιητὴν τῶ ἀνδριάντος, ὡς πάντα ἐν ὑπάρχει, ἀ δίδωσιν. ἐγγὺς μὲν ἀληθείας, ἀ δίδωσι ψυχῇ. ἀ δὲ τὸ σῶμα δέχεται, εἰδῶσι ἢ δὲ καὶ μὴ ματα.

Super animas quæ ex potentia in actum intelligendi procedunt, & passionem aliquam subeunt, & habent eum deteriore commercium, est ipse intellectus actu semper intelligens, passionis expers, à corporis contubernio segregatus.

Cap. 1111.

Quum ex materia rebus mutabilitas accidat, profectò nisi essent res quedam à materia segregatæ, ordo consequens perpetuæ successio, similium in transmutatione rerum conseruari non posset.

ΔΙΑΤΙ οὐδ' εἰ ἐπὶ ψυχῇ αἰέναι, ἀλλ' ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡγεῖται τὸ πρῶτον. ἢ πρῶτον μὲν νῦν ψυχῆς, ἔπειτα καὶ κρείττον. τὸ δὲ κρείττον, φύσει πρῶτον. ἔγ' ὅτι ὡς εἶοντα, ψυχῇ νοῦ πλειωθεῖσαι ἡγνᾶ. πόθεν γὰρ τὸ δυνάμει ἐνεργεῖα ἔσται, μὴ ἔξ' ἐνεργείας ἔρροντ', αἰτίαι ὄντ'. εἰ γὰρ κατὰ τύχην, ἐστὶν, vndēnam quandoq; erit in actu, nisi causa quædam præsit quæ perducatur in actum. Si enim casu

A de hoc ambigerent, ac de ipso potius, num talis sit intellectus, qualē ipsi describimus. Et nunquid sit aliquis separatus, & ille quidem entia sit, atq; in eo specierum sit natura: qua de re statuimus in præsentia disputare. Cernimus itaq; omnia quæ esse dicuntur, esse composita, nihilq; eorum esse simplex, tum singula quæ arte fiunt, tum etiam quæ natura cōstituuntur: siquidem artificia æs habent, lignumq; & lapidem, nequid tamen ex his perfecta proueniunt, antequam ars vnaquæq; agat, hæc quidem statuam, ista verò lætīcam, illa deniq; domum: agat inquam suam materiæ speciem adhibēdo. Quinetiam quæ sunt naturaliter constituta, præcipuè quæ ex multis composita sunt & congesta commixtaq; dicuntur, resoluerē licet in speciem cunctis compositis inditam, velut hominem in animam atq; corpus, & corpus in quatuor humores & elementa. Quum verò horum quodlibet inuenias esse compositū ex materia simul atq; formante, materia enim elementorum ex se ipsa est informis, inquires vndēnam species materiæ adsit, quæres quoq; de anima, vtrum ipsa sit iam simplex, an potius sit aliquid & in ea, partim quidem ceu materia, partim verò velut forma, intellectus scilicet qui sit in ea: alter quidem sicut in ære forma, alter autem velut qui formam fecit in ære. Eadē quoq; quispiam transferēs ad vniuersum, in eo similiter perueniet tandem ad intellectum, cognoscens eum effectorem reuera totiusq; artificem: affirmabitq; subiectam huic materiam inde formas accipientem, partim quidem ignem, partim verò aquam aut aerem euasisse vel terram, has vtiq; formas ab alio proficisci: id verò existere animam: rursusq; animam quatuor membris vniuersi formam tradere: iam verò mentem ipsam animæ rationes infundere, quemadmodum & artificum animis artes ipsæ rationes exhibent ad agendum. Proinde mētem alteram quidem velut animæ speciem, mētem videlicet secundū formam, alterā verò, quæ ita formā animæ præbeat, sicut artifex statuæ formā, cui quidē menti insunt omnia quæ largitur. Et quæ largitur animæ, veritati proxima sunt: quæ verò corpus accipit, imagines iā sunt & imitationes quædā.

quodam prodiret in actum, contingere posset A
ne in actum quandoq; progrediretur. Quamo-
bre necessarium est prima in actu consistere,
neq; indiga, sed perfecta. Quæ verò imperfecta
sunt posteriora esse perfectis, perficiq; ab illis
quæ genuerunt, ritu quodam iureq; paterno
quandoq; perficiētibus quæ imperfecta ab ini-
tio genuerunt. Iam verò quod genitū est, opor-
tet ad effectorem habere primò quidem se ve-
lut materiam, deinde verò formari. Proinde si
anima passionem quandā in se admittit, opor-
tet autem extare aliquid procul ab omni pas-
sione semotum: alioquin omnia tempore dila-
bentur: oportet aliquid anima superius esse.
Præterea si anima est in mundo, atq; esse opor-
tet aliquid extra mundum, hæc quoq; ratione
necessarium est super animam aliquid esse. Si
enim quod in mundo est idipsum est quod in
corpore atq; materia, nimirum nihil idem per-
manet, si tale quiddam duntaxat extiterit. qua-
propter homo & reliqua nō semper erunt. Seminarie quoq; rationes neq; sempiternæ neq; sem-
per eadem permanebunt. Oportere igitur super animam esse mētem, ex his quæ diximus alijsq;
permultis intelligere licet.

*Intellectus natura perfectus, per se semper intelligit, quoniam ex seipso intelligit, videlicet, in se conuersus. Est
rursus talis, quoniam per essentiam ipse est hæc ipsa entia quæ intelligit.* Cap. V.

*Intellectus perfectus, cum sit essentia perfecta, pro obiectis habet entia quoq; perfecta. Horum verò multitudo
talis nec est in principio rerum primo, neq; rursus in mundo. Vbi & materia infimum est, & forma non est prima
forma. Quoniam cum sit in alio, dependet ab alio. Est igitur perfectorum entium multitudo in intellectu eam in-
telligente: præfertim quia omnis multitudo rerum extra ipsum ab eis intelligentia profisciscitur. Nec igitur antecede-
dit nec comitatur eam, sed subsequitur, sicut verba loquentem, sicut proles generantem. Virtus quidem generandi
atq; intelligendi quæ diuersæ sunt in anima, eadem sunt in mente: intelligendo igitur generat, imò & naturaliter
existendo: sicut ignis calendo, sol lucendo, anima viuendo. Deniq; rationes rerum, quæ sunt in anima naturali-
ter mobili, non sunt per se ab omni mutatione tutæ, nisi reducantur ad firmas intellectus ideas.*

INTELLECTVM verò debemus A
accipere (si modò vera ipsius appellatione si-
mus vsuri) non in potentia intellectum, neque
ex amentia in mētem progredientem. alioquin
alterum rursus superiore inuestigare cogemur:
sed intellectum accipere decet existentem
in actu perpetuo, qui & ita semper intellectus
existat. Si verò intellectus eiusmodi aduentitiā
non habet intelligentiam, quicquid intelligit à
seipso prorsus intelligit, & si quid habet, possi-
det à seipso: quod si à se & ex se intelligit, ipse
perfecto existit hæc ipsa quæ & intelligit. Si enim
essentia quidē eius est altera, quæ verò intelligit
rursus & altera, ipsa certē huius essentia erit
muneris intellectualis expers: neq; amplius in
actu, sed in potētia, intellectus. Nō decet igitur
horum alterum ab altero separare, tametsi con-
fuenimus rebus nostris adducti, illa quoq; in-
ter se nostris cogitationibus separare. Quidnā
igitur agit, quidūc intelligit? Vt illa illum quæ
intelligit esse ponamus. Perfecto cum sit intel-
lectus atque ens, per verum essendi modum en-
tia intelligit & inducit: est igitur entia. Aut
enim illa alibi existentia intelligit, aut in seipso
tanquam existentia ipsum. alibi quidē impossi-
bile est. Nā vbi potissimum? Seipsum igitur & penitus in seipso. Non enim intelligit hæc in rebus
(vt multi putāt) quæ sensibus offeruntur. Nā vnumquodq; primū nō est ex eorū genere quæ sensi-
bus attinguntur. Quod enim in his est, tanquā forma in materia est, & entis ipsius imago: speciesq;
omnis

ΔΕΙΓ' δὲ νοῦ λαμβάνειν, εἴπερ ἐπαλη-
θεύσομεν τῷ ὀνόματι, μὴ τὸν διωάμεν, μὴ δὲ
τὸν ἐξ ἀφροσύνης εἰς νοῦ ἐλθόντα. εἰ δὲ μὴ,
ἄλλον πάλιν αὐτῷ αὐτῷ ζητήσομεν. ἀλλὰ
τὸν ἐνεργεῖα καὶ αἰ νοῦ ὄντα. εἰ δὲ μὴ, ἐπακ-
τὸν τὸ φρονεῖν ἔχει. εἰ πὶ νοεῖ παρ' αὐτῷ νοεῖ.
καὶ εἰ πὶ ἔχει, παρ' αὐτῷ ἔχει. εἰ δὲ παρ' αὐ-
τῷ καὶ ἐξ αὐτῷ νοεῖ, αὐτὸς ἐστὶν ὁ νοεῖ. εἰ γὰρ ἡ μὲν
ἐστὶ αὐτῷ ἄλλη, ἀδὲ νοεῖ ἔπειτα αὐτῷ, αὐτῇ
ἡ ἐστὶ αὐτῷ ἀνόητος ἔσται. καὶ διωάμεν οὐκ
ἐνεργεῖα αὐτῷ. & χωρὶς οὐκ οὐκ, & δὲ τὸν νοῦ
πατέρ. εἶδος δὲ ἡμῖν, ὅτι τῶν παρ' ἡμῖν, κα-
κῆναι ταῖς ὁπνοίαις χωρὶς. πὶ οὐκ ἐνε-
ργεῖ καὶ πὶ νοεῖ, ἵνα καὶ αὐτὸν ὁ νοεῖ θάμε-
ται. ἡ δὲ ἄλλον ὅτι νῆς ὢν, ὄντως νοεῖ τὰ ὄντα, καὶ
ὕψιστον. ἐστὶν ἄρα τὰ ὄντα. ἡ γὰρ, ἐτέρωθεν ὄντα
αὐτὰ νοήσει, ἡ ἐν αὐτῷ ὡς αὐτὸν ὄντα. ἐτέρωθεν
μὲν οὐκ, ἀδιώκτον. πᾶ γὰρ, αὐτὸν ἄρα καὶ ἐν αὐ-
τῷ. & γὰρ δὲ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὡς οἶοντα.
τὸ γὰρ πρῶτον ἔκαστον, & τὸ αἰσθητὸν. τὸ γὰρ ἐν
αὐτοῖς εἶδος, ὅτι ὕλη ἐδωλον ὄντως. παῦ
omnis

τὸ εἶδος ἐν ἄλλῳ παρ' ἄλλου, εἰς ἑκάστον ἐρ-
χεται, καὶ ἐστὶν εἰκὼν ἑκάστου. εἰ δὲ καὶ ποιη-
τὴν δὲ εἶναι τῆς δὲ τοῦ παντός, & τὰ ἐν τῷ
μήνῳ ὄντι ἐστὶ νοῆσαι, ἵνα αὐτὸ ποιῇ. πρὸ
τοῦ κόσμου ἄρα δεῖ εἶναι ἑκάστον. & τύπους
ἀφ' ἐτέρων, ἀλλὰ καὶ δεχέσθαι καὶ πρῶ-
τοι, καὶ νῦν εἶσιν. εἰ δὲ λόγους φήσιν δεχεῖν
αἰδέας, διήλυν. εἰ δὲ αἰδέας καὶ ἀπαθείας, ἐν
νῷ δὲ εἶναι. καὶ ποιῶν, καὶ πρῶτον ἐξέως,
καὶ φύσεως, καὶ ψυχῆς. διωάμεν γὰρ ταῦτα.
ὁ νῦν ἄρα τὰ ὄντα ὄντως. ἔχ' οἷά ἐστιν ἄλλο-
θι νοῶν. & γὰρ ἐστὶν ἔτε πρὸ αὐτῶν, ἔτε μετ'
αὐτῶν. ἀλλὰ οἷον νομοθέτης πρῶτος, μάλ-
λον δὲ νόμος αὐτὸς τῶν εἶναι ὁρθῶς ἄρα. τὸ γὰρ
αὐτὸ νοῶν ἐστὶ τὸ καὶ εἶναι. καὶ ἡ τῶν αἰδῶν ὕλης
διπλοῦσι, ταῦτόν τῷ πράγματι. καὶ τὸ ἐμαυ-
τὸν ἐδιζήσμεν ὡς ἐν τῶν ὄντων. καὶ αἱ ἀνα-
μνήσεις δὲ, ἔδεν γὰρ ἐξω τῶν ὄντων. ἔδ' ἐν τό-
πῳ. μένει δὲ αἰεὶ ἐν αὐτοῖς, μεταβολῶν ἔδ' ἐν
φύσει δεχόμενα. διὸ καὶ ὄντως ὄντα. ἡ γι-
γνόμενα, καὶ ἀπολύμενα, ἐπακτῶ χεῖρεται
τῷ ὄντι. καὶ ἐκεῖ ἑκάστον. ἀλλ' ἑκάστον τὸ ὄν
ἐστὶν. τὰ μὲν δὲ αἰδέαται, μετέχει ἐστὶν αὐτῶν λέγε-
ται, τῆς ὑποκειμένης φύσεως, μορφῶν ἰσχί-
σης ἄλλοθεν. οἷον χαλκός, πρὸς ἀνδριαντο-
ποικῆς, καὶ ξύλον, παρὰ τεχνικῆς. ἀλλ' εἰ-
δῶς τῆς τέχνης εἰς αὐτὰ ἰσχύς. τῆς δὲ τέ-
χνης αὐτῆς ἐξω ὕλης ἐν ταυτοῦται μενέσσης,
καὶ τὸν ἀληθῆ ἀνδριάντα, καὶ κλίνην ἐχέ-
σης. ἔτω δὲ καὶ ἵππῳ τῶν σωμάτων. καὶ τόδε
παῖν ἰνδαλμάτων μετέχον, ἔπειτα αὐτῶν
δαίνοισι τὰ ὄντα. ἀρετῆς μὲν ὄντα ἑκάστον,
αὐτὰ δὲ πρεσβύμενα, ἰδρύμενά τε ἐφ' ἑαυτῶν.
& τόπος δεόμενα. & γὰρ μελέτη. νοεράν δὲ καὶ
αἰσθητικὴν ἑαυτοῖς ὑπάρχειν ἔχοντα. σωμά-
των γὰρ φύσις, σώζεσθαι παρ' ἄλλης θέλει. νῦν
δὲ αἰδέων θαυμαστῇ φύσει τὰ παρ' αὐτῶν
πίπτοντα, ὅπως ἰδρυθῇ αὐτὸς & ζῆται.

constitunt, loci nullius egena: illa enim nulla magnitudine protenduntur, sed intellectualem substantiam habent sibi sufficientem: corporum namque natura alio quodam semper indiget feruatore. Mens verò quum mira quadam natura substineat, & conseruet ea quæ suapte natura cadunt, meritò ubi ipsa fundetur, desiderare non cogitur.

A omnis quæ in alio iacet, etiam dependet ab alio, referturque ad illud, atque est illius imago. Præterea si necesse est intellectum esse vniuersi huius artificem, hic certè non intelliget ea, quæ in eo quod nondum est existant, ut ipsum efficiat. Igitur ante mundum illa oportet existere non tanquam figuras impressas ab alijs, sed præcipua quædam exemplaria, primaque & mentis essentiam. Si qui verò dicant, seminales ad id sufficere rationes, procudubio asferent sempiternas: ac si sempiternæ sunt & procul ab omni passione semotæ, esse eas oportet in mente, & illa quidem tali, quæ habitu, & natura, & anima prior existat. Sunt enim hæc in potentia quadam, & in illius potestate consistunt. Mens itaque entia ipsa est, secundum verum essendi modum non ea quæ alibi sint intelligens: hæc enim neque sunt ante ipsam, neque post ipsam: sed mens est tanquam legislator primus, imò verò ipsa lex ipsius esse. Rectè igitur dictum est: idem sanè intelligere est atque esse: item scientia eorum quæ sunt absque materia idem est atque res ipsa. Rursus inuestigauit equidem meipsum tanquam vnum aliquod entium: testantur idem reminiscentiæ. Nullum namque entium est extra mentem neque rursus in loco: manent verò perpetuò in seipsis, neque mutationem neque interitum subitura, ideoque per verum essendi modum entia esse censentur: alioquin si oriantur & occidunt, esse aduentitium fortientur: neque hæc ulterius entia ipsa erunt, sed illud potius ens ipsum erit, nempe quæ sentiuntur, participatio ne quadam sunt idipsum quod esse dicuntur: quippe quum subiecta natura formam accipiat aliunde, sicut æs accipit ab arte statuaria formam, & lignum ab arte fabrilis, dum videlicet ars in materias tales progreditur per imaginem: ipsa verò ars interim extra materiam in eodem habitu perseuerat, habetque veram in se statuum atque lecticam. Sic ergo vniuersum hoc in genere corporum particeps duntaxat imaginum manifestè testatur, entia ipsa à corporibus esse diuersa: illa enim immutabilia sunt, hæc verò mutantur: illa in seipsis firma

Ideæ in intellectu sunt propriæ quædam potestates eius per quas ipse est aliter,
aliterue definitus. Cap. VI.

Quoniam verò eadem ibi est intelligendi & generandi facultas, ideo illic ideæ non solum ita se habent ut variæ notiones, sed etiam ut multæ vires seminales in anima: inde quidem dicuntur exemplaria, hinc verò principia rerum, rationes & species utrobique. Proinde qualitates omnino materiales, calor, frigus, & similes nequeunt viuiorem habere mutuam sine confusione: aut enim seiuncta manent, aut si commiscuntur, vel vna confundit alias, vel cunctæ à se inuicem confunduntur, adeò ut alia quædam resultet ex cunctis. Qualitates minus materiales ut sapor, viri possunt, ut illæ cum confusione quidem, sed non tanta. Odores autem quasi adhuc minus materiales vniuntur in eodem medio differentes, & aliquanto minus alter confundit alterum, confundit tamen. Voces diuersæ magis adhuc vniuntur in medio, minusque confunduntur, quia materiales minus. Species verò colorum etiam contrariorum, quia immateriales sunt in eodem puncto vniuntur, & sine vlla mutua confusione distinctissime illic extant, unde concluditur

unionem formarum sine confusione, id est coniunctarum quidem & interea distinctarum esse in anima posse tanquam essentia quadam immateriali, & multò magis in mente adhuc magis à materia separata: quum enim per discessum à materia gradatim crescat unio formarum, pariterq; distinctio, consequens est in mente unitissimas esse simul atq; pariter distinctissimas.

INTELLECTVS igitur ipsa essentia sit, habeatq; omnia in seipso non tanquam loco, sed tanquam seipsum habes, vnumq; cum ipsis existens. Sunt autem illic omnia simul, sed nihilo minus inter se distinguuntur, quando & anima multas simul scientias habens, nihil tamen habet in se confusum, sed vnaquæq; scientia, quando res postulat suum munus exequitur, neq; interim secum alias contrahit. Vnaquæq; verò notio agit pura ab alijs intimis notionibus expedita. Sic igitur multoq; magis intellectus est simul omnia, rursusq; non simul: quoniam illic vnumquodq; potestas quædam propria est. Vniuersus verò intellectus omnia sicut genus species cõtinet, & sicut totum partes. Quinetiam vires ipsæ seminũ huius quod modò dicebam, imaginẽ referunt. In toto enim semine indiuisa sunt omnia, ibiq; rationes insunt, velut in vno quodam centro collectæ, sed alia illic oculi, alia manuum seminalis ratio est, quodue diuersæ sint ex diuersis inde genitis partefaciunt. Vires igitur feminibus insitæ id certè habent, vt earum vnaquæq; vna tota sit ratio, vnà cum partibus in se necessariò comprehensis. Iam verò quod ibi corporeum est, materiam habet quantum illic est, velut humidum. Ipsa verò ratio species quædam est vndique, & ratio quidem ipsa eadem est cum specie animæ generante: quæ quidem anima imago est animæ melioris. Hanc nonnulli naturam vocant feminibus insitam, quæ quidẽ inde exordiens ab his quæ superiora sunt, quemadmodum ex igne lumen permutat materiam atque format, non quidem per violentiam impellendo: neq; tanquam quibusdam iam diuulgatis vectibus agitando, sed rationem seminariam adhibendo.

Notiones sensibilibus in anima nuper acquisitæ vel editæ, nõ sunt ipsa sensibilia: Absolutæ verò intelligibilia notiones in potentiam rationalem venientes ab intellectu, quodammodo ipsa intelligibilia sunt. Cap. VII.

Quoniam videlicet intellectus est intimus animæ tum proprius tum communis: in proprio quidem notiones & intelligibilia idem magis sunt, in communi sunt maximè idem. Intellectus proprius (vt sæpe Plotinus ait) animæ inest vt forma: communis autem tanquam agens adest animæ. Quum verò ipsum intelligibile se habeat ad intelligentiam fermè velut motor, ideoq; quodammodo antècedat, non debemus dicere intellectum fieri intelligibilia postquam intellexerit ea, sed potius e conuerso: præsertim quoniam alioquin intelligentiæ casu quodam exorirentur, & quasi quædam figmenta forent.

PROINDE scientiæ quæ in rationali anima sunt, quæ quidem ad sensibilia pertinent, si modò horũ notitiæ nobis sunt scientiæ nominandæ, quippe cum opiniones potius deceat nominare: ipsæ inquam, cum rebus posteriores sint, earundem sunt & imagines: quæ verò spectat intelligenda, quæ & reuera sciētia sunt, ab intellectu in animã rationalem peruenientes, sensibile quidẽ nihil intelligunt. Quatenus verò sciētia sunt, singula ipsa sunt quæ & intelligunt, ipsumq; ab intimo intelligibile & intelligentiam habent: quoniam intellectus est intimus, qui est ipsa prima perpetuò secũ habitas, actusq; existens: neq; acie intendens quasi non habeat: neq; acquirens aliquid, siue discurrens

ΝΟΥΣ μὲν δὴ ἔσω τὰ ὄντα, καὶ πάντα ἐν αὐτῷ ἔχει, ὡς ἐν τόπῳ ἔχων, ἀλλ' ὡς αὐτὸν ἔχων, καὶ ἐν ὧν αὐτοῖς. πάντα δὲ ὁμῶς ἐκεί, καὶ ἔδεν ἡττον διακεκρυμένα. ἐπεὶ καὶ ψυχὴ ὁμῶς ἔχει πολλὰς ὁπισθήμας ἐν αὐτῇ, ἔδεν ἔχει συγκεχυμένον, καὶ ἐκάστη πρᾶττει τὸ αὐτῆς ὅταν δέη, καὶ συνεφέλκεται ταῖς ἄλλαις νοήμασι δὲ ἐκάστην καθαρὸν ἐνεργεῖ, ἐκ τῶν ἐνδον αἰνοημάτων κειμένων. ἕτως ἐν καὶ πολὺ μᾶλλον, ὅνως ἐστὶν ὁμῶς πάντα. καὶ αὐτὸ ἔχει ὁμῶς, ὅτι ἐκάστην δυνάμεις ἰδίαι. ὁ δὲ πᾶς νῦς, περιέχει ὥσπερ γῆρος εἶδη. καὶ ὥσπερ ὅλον μέρος, καὶ αἱ τῶν σπερμάτων δὲ δυνάμεις, εἰκόνας φέρουσι τῶν λεγομένων. ἐν γὰρ τῷ ὅλῳ, ἀδιακρίτως πάντα, καὶ οἱ λόγοι, ὥσπερ ἐν ἐνὶ κέντρῳ, καὶ ὥσπερ ἐστὶν ἄλλος ὀφθαλμὸς, ἀλλ' ὁ δὲ χειρῶν λόγος, τὸ ἕτερον εἶναι πρὸς τῶν γινόμενων ὑπὸ αὐτῶν αἰσθητῶν γνωστέον. αἱ μὲν οὖν ἐν τοῖς σπερμασὶ δυνάμεις, ἐκάστη αὐτῶν λόγος εἰς ὅλος, μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχομένων μερῶν. τὸ μὲν σωματικὸν ὕλῳ ἔχει, ὅσον οἶον ὕδρον, αὐτὸς δὲ εἶδος ἐστὶ τὸ ὅλον. καὶ λόγος ὁ αὐτὸς ὧν, ψυχῆς εἶδει γινώσκων, τῇ ἢ ἐστὶν ἰνδαλμα ψυχῆς ἄλλης κρείττονος. φύσιν δὲ πινες λέγουσιν αὐτῇ, τὴν ἐν τοῖς σπερμασιν, ἢ ἐκείνην ὁρμηθεῖσαν ἀπὸ τοῦ πρὸς αὐτῆς, ὥσπερ ἐκ πυρὸς φῶς, ἔτρεψέ τε καὶ ἐμόρφωσε τὴν ὕλῳ. οὕτως ὡς ταῖς πολυβρυλλήτοις μοχλείαις χρωμένῃ, δῖον δὲ τῶν λόγων.

Αἱ δὲ ὁπισθήμας ἐν ψυχῇ λογικῇ ἔσται, αἱ μὲν τῶν αἰσθητῶν. εἰ δὲ ὁπισθήμας τέτων λέγειν. πρᾶττει δὲ αὐταῖς, τὸ τῆς δόξης ὄνομα. ὑπερβαίνει τῶν πραγμάτων ἔσται, εἰκόνας εἰσὶ τέτων. τῶν δὲ νοητῶν αἱ δὲ καὶ ὄντως ὁπισθήμας πρὸς τὰς λογικὰς ψυχὰς ἐλθῶσιν, αἰσθητὸν μὲν ἔδεν νοῦσι, καθόσον δὲ εἰσὶν ἐπιστήμας, εἰσὶν ἐκαστὰ ἀνοῦσι. καὶ ἐνδοθεν τὸ τε νοητὸν, τὴν τε νοήσιν ἔχουσιν. ὅτι ὁ νῦς ἐνδον, ὅς ἐστιν αὐτὰ τὰ πρῶτα, σωὼν αὐτῶν αἰεὶ καὶ ἐνεργεῖα ὑπάρχων. καὶ οὕτως ὁπισθ' ἄλλων ὡς οὕτως ἔχων. ἢ ὁπισκώμενος, ἢ διεξοδεύων

καὶ πρῶτον

ἐπεκεχειρομένα, (ψυχῆς γὰρ ταῦτα πα-
θη.) ἀλλ' ἔσηκεν ἐν αὐτῷ ὁμοῦ πάντα ἂν. ὁ
νοήσεις ἢ ὑποστήσῃ ἑκάστη. ὁ γὰρ ὅτε ἐνόησε
θεόν, θεὸς ἐγένετο. ὁ δ' ὅτε ἐνόησε κίνησιν, κίνησις
ἐγένετο. ὁθεν καὶ τὸ λέγειν νοήσεις τὰ εἶδη, εἰ
ἔτιω λέγεται, ὡς ἐπειδὴ ἐνόησε τὸ δ' ἐγένετο,
ἢ ἐστὶ τὸ δ' ἐστὶ ὁρθῶς. ταύτης γὰρ τῆς νοήσεως,
πρότερον δ' εἶ τὸ νοούμενον εἶναι. ἢ πῶς αὖ ἐλ-
θοι ἐπὶ τὸ νοεῖν αὐτό, ὁ γὰρ δὴ κατὰ συντυχίαν,
ὁ δ' ἐπέβαλεν εἰκὴ.

ad ipsum procedet intelligendum: neq; enim forte quadam in ipsum incidit, neque temerè vel frustra contendit.

Intellectus quidem absolute sumptus est omnes ideæ. Idea verò quælibet non est intellectus absolute sumptus, sed intellectus eiusmodi. Item idea quælibet differt ab intellectu ratione quadam intellectualem tantum. Ideæ verò inter se differunt ex natura rei & ratione formali.

Cap. VIII.

Potius enim licet dicere: Idea hominis est intellectus, & idea equi est intellectus, quàm idea hominis esse ideam equi: quamvis sub vniuscuiusq; ideæ actu ceteræ sint virtute vel consequentia quadam, quemadmodum propositiones in geometria deinceps dispositæ se ad geometriam habent, atq; inuicem. Præterea quum ens naturali quodam ordine antecedit intellectum, merito necessaria distinctio entis in suos essendi modos atq; in entia quodammodo præcedit usum intelligentiæ: qualem sanè distinctionem neq; Platonici, neq; Christiani in primo rerum principio libenter admittunt. Sicut consideramus ibi naturā entis intelligentiæ communem, ita in quavis idea propriam quandam entis naturam intelligentiæ propriam, quæ sunt quasi duo quædam, non vt materia & calor, vt diaphanum atq; lux, sed vt calor atq; calere, vt lux atq; lucere, quorū vtrunq; est actus, ideoq; re ipsa sunt vnum, quomodo igitur intelligentia sit intimus entis actus, tamen est actus vtrunq;.

* ἰδὲτα;

Eἰ οὖν ἡ νόησις * ἐνόντος, ἐκείνο τὸ εἶδος
τὸ ἐν ὧν καὶ ἡ ἰδέα αὐτῇ. πῶς οὖν τῶ; νῆς καὶ
ἡ νοήσις ἐστὶν, ὅτι ἐπεὶ τῶ νῆς ἐκάστη ἰδέα.
ἀλλ' ἐκάστη νῆς. καὶ ὅλως μὲν ὁ νῆς, τὰ πάν-
τα εἶδη. ἐκάστη δ' εἶδος, νῆς ἐκάστης. ὡς ἡ ὅλη
ἐπιστήμη, τὰ πάντα θεωρήματα. ἐκάστη δ' εἰ
μέρος τῆς ὅλης, ὅτι ὡς διαιρεκόμενον τόπω.
ἔχον δ' ἐκαστὴν ἐκάστην ἐν τῷ ὅλῳ. ἐστὶ μὲν
οὖν ὁ νῆς ἐν αὐτῷ. καὶ ἔχον ἐαυτὴν ἐν ἡ-
συχίᾳ. κῆρος αἰεὶ. ἐν οὖν πρὸς περὶ τοῦ νῆς
πρότερον τῶ ὄντος, εἰ δὲ τὸν νοῦν λέγειν ἐνερ-
γήσαντα καὶ νοήσαντα, διὰ τελέσται καὶ γνῶ-
σαι ὄντα. ἐπεὶ γὰρ τὸν νῆν πρὸς περὶ αὐτῶν
καὶ, ἐγκείσθαι δ' εἰς τῆς αὐτῶν ἐν τῷ νοῦν τὰ ὄν-
τα. τὴν δ' ἐνέργειαν καὶ τὴν νόησιν, ἐπὶ τοῖς
ἔσιν. οἷον ἐπὶ τῷ ἡδὴ, τὴν τῶ πυρὸς ἐνερ-
γειαν. ἢ ἐν ὄντα πᾶν νοῦν, ἐφ' ἑαυτοῖς ἔχειν
ἐνέργειαν αὐτῶν. ἐστὶ δ' ἐκαστὴ τὸ ἐν ἐνέργεια.
μᾶλλον δ' ἐπὶ αὐτῶν ἐν. μία μὲν οὖν φύσις,
τὸ, πᾶν ὅτε νῆς, διὸ καὶ τὰ ὄντα. καὶ ἡ τῶ ὄντος
ἐνέργεια, καὶ ὁ νῆς ὁ πᾶν. καὶ αἱ ἔτιω νοή-
σεις τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή τῶ ὄντος, καὶ ἡ ἐνερ-
γεια, ἐπὶ νοῦνται γὰρ μεμελόμενων ὑφ'
ἡμῶν, ἵνα περὶ τῶν ἐπὶ τῶν. ἕτερος γὰρ ὁ με-
ρίζων νῆς. ὁ δ' ἀμερίζων καὶ μὴ μερίζων, τὸ ἐν
καὶ τὰ πάντα.

est partiens intellectus, ille verò & impartibilis, & minimè partiens ens ipsum est atq; omnia.

Si mens formas disponit in mundo per intelligentiam naturalem, eas ipsas formas in se modo quodam naturali complectitur.

Cap. IX.

Sicut animæ essentia suas vires ex ipsa fluēt, sicut natura genitalis rationes membrorum seminales: sicut species

A per ea quæ in promptu antea non habuerit: nā cōditiones eiusmodi animæ potius esse videntur, sed in seipso penitus conquiescit, cuncta simul existens, neq; ad id vtens intelligentia, vt singula in se in esse perducatur. Non enim quando intellexit Deum factus est Deus: neq; postquam intellexit motū factus est motus. Quapropter quod dici solet, species intelligentias esse, si ita dicatur, vt postquam intellexit hoc ipsum factus sit vel existat hoc ipsum, nō rectè B dicitur: oportet enim hac intellectuione prius esse quod intelligitur. Alioquin quoniam pacto

A QVVM igitur quod intelligitur intimum sit, hoc ipsum intimum vnum quiddam est & species & idea. Quidnam igitur hoc est? Sanè est intellectus intellectualisq; essentia, & idea quælibet ab intellectu non differens, sed vnaquæq; est intellectus, atq; omnino intellectus quidem ipse cōmunis est species omnes: vnaquæq; verò species vniuscuiusq; est intellectus. Quemadmodum tota quædā scientia cunctæ contemplationes suæ atq; notionēs: & notio B quælibet pars est totius non diuisa loco, sed habens vnaquæq; in toto virtutem. Hic igitur intellectus est in seipso in eodem secum habitu conquiescens æterna omnium plenitudo. Si autē intellectus ipse cogitaretur ipso ente prior, oporteret inde dicere, intellectum agendo intelligendoq; generare entia, atq; perficere. At quoniam necessarium est ens intellectu prius excogitare, fateri oportet entia ipsa intelligenti in primis inesse, actum verò intelligentiamq; C entibus ipsis accedere, quemadmodū igni iam ignis actum, adeo vt entia in primis sic penitus insita intellectu, in seipsis velut actum proprium habeant. Est autem ens quoque ipsum actus. Vnus igitur vtriusq; actus est: imò verò ambo sunt vnum. Vna igitur natura ens ipsum est atq; intellectus, quapropter entia & entis actus & intellectus talis vnum sunt, atq; intellectuiones eiusmodi species & forma actusque sunt entis. Veruntamen à nobis talia partiens D tibus, alia illic ante alia cogitantur: alter enim

ignis lucem, calorem, siccitatem, leuitatem, raritatem, atq; ita ferme ideas conueniunt inuicem atq; differunt. Necesse est enim differre ideas ratione formali, ne alioquin distinctio formarum ordoq; in rebus proueniat ex materia, vel accidat ex fortuna, vel contingat ex diuersis agentibus fortuito concurrentibus. Sin autem Deus extra se agit libera voluntate, quod in Theologia probamus, more architecti & geometrae, rerum habet ideas.

SED quænam sunt in vna illic mente, quæ cogitantes ipsi partimur? Oportet enim ea quiescentia proferre, ac velut ex quadam scientia in vno manente pronuntiare, atq; ita quæ insunt planius intueri. Quum igitur mundus hic sit animal, animalia cuncta complectens, & ab alio accipiat esse atq; esse tale: illud autem a quo est redigatur in mentem, necessarium est & in mente vniuersum in primis totius exemplare extare, atq; hunc intellectum mundum ipsum intelligibilem esse, de quo Plato in Timæo inquit: Intellectus in eo quod est viuens siue animal ideas intelligit. Sicut enim vbi adest ratio seminaria, quæ animal quoddam est, simulq; subest materia rationem seminariam susceptura, necessarium est animal generari: ita quum adsit natura intellectualis omnipotentia polens, nihilq; impediatur, quippe quum nihil inter hanc & susceptaculum se medium interponat, necessarium est hoc quidem ornari, illud autem hoc exornare: sed enim quod exornatum est, speciem iam diuisam habet, alibi quidem hominem, alibi verò solem. exornator ille contra in vno quodam omnia possidet.

Quelibet idea communiter & similiter est essentia vna intellectualis, species, actus. Ceteris autem inter se proprietatibus differunt.

Cap. X.

Formalia in mundo omnia & motus actionesq; & effectus eorum naturali & speciali quodam ordine procedentes, proprias illic habent ideas. Defectus verò formarum progressionumq; naturalium nequaquam, sed aliunde contingunt, & per ideas formalium cognoscuntur.

QVÆCUNQVE igitur in mundo sensibilis sunt tanquam species inde procedunt, alia verò nequaquam. Quamobrem nihil eorum ibi est quæ præter naturam sunt: quemadmodum neq; quicquam præter artem artibus inest, neque est in seminibus claudicatio: clauda nanq; conditio pedum in generatione contingit, vbi ratio seminaria minimè superat, nempe speciei iactura casu accidit & fortuna. Qualitates autè ipsi naturæ cōsentaneæ, quantitates, numeri, magnitudines, habitus, perfectus, actiones, passionēsq; videlicet naturales, & motus, & status tum vniuersali tum particulari conditione ex eorum numero sunt quæ sunt ibi, & inde proueniunt. Pro tempore autè illic regnat æternitas, sed pro loco illic ratione quadam intellectuali aliud reperitur in alio. Cum igitur illic simul omnia sint, quicquid potissimum ex illis acceperis, essentia est, intellectualisq; natura & vitæ compos existit. Sic vtiq; ibi est idē & alterū motus & status, mobile & cōsistens essentia, qualitas, & omnia prorsus essentia. Nō enim in potētia, sed in actu ens est vnumquodq;: quamobrem qualitas ab vnaquaq; essentia nō secernitur. Sed nunquid hæc sola illic sunt quæ mundo sensibili continentur, an potius & alia multa? Verum prius de his quæ artibus pertractantur, videtur cōsiderandum: nam malum quidem ibi vel inde nihil: malū enim

ΤΙΝΑ οὐκ ἐστὶ τὰ ἐν ἐνὶ νῷ, ἀ νοῦντες μὲρίζομεν ἡμεῖς. δὲ αὐτὰ ἡρεμίουτα παρ-
Φέρειν. οἷον ἐξ ὀπίστης ἐν ἐνὶ ὄψεως, ὀπίσθω-
ρεῖν τὰ ἐνόντα. ἔσμεν δὲ τὰ δὲ ὄντος ζῶντος πε-
ριεκτικῶς ζῶντος ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρ' ἄλλων ἔχον-
τος τὸ εἶναι, καὶ τοῦδε εἶναι, παρ' ἑδ' ἐστὶν
εἰς νοῦν ἀναγομένης, ἀναγκαῖον καὶ ἐν νῷ τὸ
δεχέσθαι παρ' εἶναι. καὶ ἔσμεν νοῦν τὸν
τὸν νοῦν εἶναι, ὃν Φησὶν ὁ πλάτων, ἐν τῷ
ὅτι ζῶντος. ὡς γὰρ ὄντος λόγος ζῶντος, ὄψεως δὲ
καὶ ὕλης τῆς τὸν λόγον τὸν παρματικὸν δε-
ξαμένης, ἀναγκαῖον ζῶντος ἡμέτερον αὐτὸν τὸν
νοῦν καὶ φύσιν νοεράς καὶ παντοδυναμίου
ὄψεως, καὶ ἑδ' ἐνός διέρχοντος, μηδ' ἐνός ὄντος με-
ταξὺ τῶν καὶ τῶν δεξαμένων δυναμένων, ἀναγ-
κη τὸ μὲν κοσμηθῆναι, τὸ δὲ κοσμηθῆναι. καὶ
τὸ μὲν κοσμηθῆναι, ἔχει τὸ εἶδος μεμεροσμέ-
νον. ἀλλὰ καὶ αὐτῶν καὶ ἀλλὰ καὶ ἡλιον. τὸ
δὲ ἐν ἐνὶ αὐτῷ.

ὍΣΑ μὲν οὐκ ὡς ἔδη ἐν τῷ αἰσθητῷ
ἐστὶ, ταῦτα ἐκείθεν: ὅσα δὲ μὴ οὐ. διὸ τῶν πα-
ρὰ φύσιν, ὅσα ἐστὶν ἐκείθεν. ὡς παρ' ἑδ' ἐστὶν
παρὰ τέχνῃ ἐστὶν ἐν ταῖς τέχναις, ἑδ' ἐν
τοῖς παρμασὶ χυλῆα. ποδῶν δὲ χαλῆα
ἡδὲ ἐν τῇ ἡμέρῃ, ἐκπατήσαντος λόγος. ἡ δὲ
ἐκ τύχης λύμη, τῶν ἑδ' ἐστὶν. καὶ ποιότητος δὲ
σὺμφωνοῖ καὶ ποσότητος. δεξιμοῖ τε καὶ γε-
νέσεως, καὶ χάσεως: ποιήσεως τε καὶ πάσεως, αἰ-
κατὰ φύσιν. κινήσεως τε καὶ στάσεως. καθόλου
τῶν καὶ ἐν μέρει τῶν ἐκείθεν. ἀντὶ δὲ ζῶντος αἰῶντος.
ὁ δὲ τόπος ἐκείθεν νοεράς, τὸ ἄλλο ἐν ἄλλῳ. ἐκείθεν
μὲν οὐκ ὁμῶς πάντων ὄντων, ὅ, τι αὐτὸ λαβῆς
αὐτῶν, ἑδ' ἐστὶν. καὶ νοεράς. καὶ ζῶντος ἐκείθεν μετέ-
χοντος καὶ ταῦτον. καὶ ἡμέτερον. καὶ κινήσεως. καὶ
στάσεως. καὶ κινεῖσθαι. καὶ ἐστὶν. καὶ ἑδ' ἐστὶν. καὶ
ποιόντος. καὶ πάντα ἑδ' ἐστὶν. καὶ γὰρ ἐνέργεια ἐδ' ἐστὶν
μὲν, τὸ ὄν ἐκείθεν. ὡς ἐκείθεν ἐστὶν τὸ ποιεῖν.
ἐκείθεν ἑδ' ἐστὶν. δὲ ἐν μόνῳ τὰ ἐν τῷ αἰσθητῷ
ἐκείθεν, καὶ ἄλλα πολλὰ. ἀλλὰ πρότερον. περὶ τῆς
τέχνῃ σκεπτεῖσθαι. καὶ γὰρ ἑδ' ἐστὶν. πὶ γὰρ κακόν
hīa

ἐνταῦθα, ἐξ ἐνδείας καὶ στερήσεως καὶ ἐλλείψεως, καὶ ὕλης ἀτυχέσεως παθόντος, καὶ τοῦ ὕλης ὁμοιωμένους.

Artificia quæ vel solum imitatione quadam rerum motionumque naturalium fiunt, vel etiam ab ingenio naturaliter artificioso proueniunt, non habent proprias illic ideas.

Cap. XI.

Sed partim rediguntur ad ipsas naturalium ideas, partim ad rationes rerum, numerorum, mensurarum, modorum, animo rationali ingentitas, & ab ideis similibus dependentes. Contemplatio rerum philosophica diuinam sapientiam habet ideam, prouidentia priuatim vel publice gubernans diuinam prouidentiam suspicit pro idea tempus, æternitatem.

ΤΑ οὐκ κατὰ τέχνην, καὶ αἱ τέχναι. τῶν δὴ τεχνῶν ὅσα μίμηται, ἡραφικὴ μὲν καὶ ἀνδριαντοποιία, ὀρχησὶς τε καὶ χειρονομία, ἐνταῦθα πρὸς τὴν σύστασιν λαβῆσαι, καὶ αἰσθητῶν προσχρῶμεναι παραδείγματι, καὶ μιμνῆσθαι, εἰδὴ τε καὶ κινήσεις, τὰς τε συμμετρίας αἷς ὁρῶσι μεταπλεῖσαι, ὅσα αὖ ἐκείναις ἐκείναι ἀνέχονται, εἰ μὴ τῶν ἀνθρώπων λόγῳ. εἰ δὲ πρὸς ἐκείναις τῆς περὶ τὰ ζῶα συμμετρίας ὅλων ζῶων ἵπποκοπιτο, μόνον αὖ εἴη διωμέας, τῆς καὶ αἰσθητικῆς καὶ θεωρήσεως, τὴν δὲ τῶν νοητῶν περὶ πάντα συμμετρίαν. καὶ μὲν καὶ μουσικὴ πᾶσι περὶ ἀρμονίαν ἔχουσι καὶ ῥυθμόν, ἡ μὲν περὶ ῥυθμόν καὶ ἀρμονίαν ἔχουσι τὰ νοήματα, τὸν αὐτὸν τρέπον αὖ εἴη, ὥσπερ καὶ περὶ τὸν νοητὸν ῥυθμόν ἔχουσι, ὅσα δὲ ποιητικαὶ αἰσθητῶν, τῶν κατὰ τέχνην, οἷον, οἰκοδομικῇ, καὶ πεκτικῇ, καὶ ὅσον συμμετρίας προσχρῶνται, δεχάς αὖ ἐκείθεν ἐχοίεν. καὶ τῶν ἐκείναις φρονήσεων. τῶν δὲ αἰσθητῶν ταῦτα συγκερασόμεναι, τὸ ὅλον ἐκ αὐτῶν ἐκείναις ἢ ἐν τῶν ἀνθρώπων. & μὲν δὲ θεωρήσια συλλαμβάνουσι αἰσθητῶν φυτῶν, ἰατρικῇ τε τὴν ἐνταῦθα ὑγίαν θεωρεῖται, ἡ περὶ ἰσχὺν τὴν δὲ ἐν ἐνέργειαν. ἄλλη γὰρ ἐκείναις διωμέας, καὶ ὑγίαια, καθ' ἑαυτὴν ἀνέχεται. καὶ ἰκανὰ ὅσα ζῶα. ῥητορεία δὲ καὶ γραμματεία, οἰκονομία τε καὶ βασιλική. εἰ πινες αὐτῶν τὸ καλὸν κοινωνήσιν, ἢ πράξουσιν, εἰ ἐκείνο θεωρεῖεν, μῦθον ἐκείθεν εἰς ἐπιστήμην ἔχουσιν, ἐκ τῆς ἱπποκρίτης τῆς ἐκείναις. γεωμετρία δὲ τῶν νοητῶν ὅσα, περὶ τὰ ἐκείναις. σοφία τε αὖ πᾶσι, περὶ τὸ ὄν ὅσα, καὶ περὶ μὲν τεχνῶν, καὶ τῶν κατὰ τέχνας, ταῦτα.

In ipsa hominis rationalis intellectualisq; idea summatim continetur omnis artificiosa facultas & ingenio processura.

Cap. XII.

Omnes formales inter indiuidua differentie non contingentes ex diuersitate materialium vel locorum, illic ideas habent, sed virtute quadam potius quam actu proprio, scilicet quatenus in speciebus ipsis, quarum proprie & præcipue sunt ideas, continentur variæ quidam singularesq; formarum modi, inde quandoque pullulaturi.

Εἰ δὲ ἀνθρώπου ἐκείναις, καὶ λογικῆς ἐκείναις, καὶ τεχνικῆς, καὶ αἱ τέχναι, νοῦ ὑπομήματα ὄντα, ἡ δὲ καὶ τῶν καθόλου λέγειν τὰ εἰδῆ εἶναι. οὐ σωκράτους, ἀλλὰ ἀνθρώπου. ἱπποκρίτην δὲ περὶ ἀνθρώπου, εἰ καὶ ὁ καθέκαστα.

tius hominis: tamen si de homine præcipue considerandum est, nunquid ibi singularis etiā sit idea,

A hinc accidit ex indigentia, priuatione, defectu. Malum sanè est falsio quædam infortunatæ materiæ formam minimè consequentis: itemque eius quod materiæ simile videtur euadere.

A SED vt ad artes iam & artificia veniamus: artes quæ sic imitatoriae sunt, quemadmodum pictura, statuaria, tripudium, gesticulatio manuum, quum hinc quodammodo comparentur atq; consistant, & sensibili vtantur exemplo, speciesq; imitentur & motus: item concinnitates quas aspiciunt ad propria transferant, nō rectè illuc reduci posse videtur, nisi ipsa hominis ratione. Siquis autem habitus ex ipsa concinnitate quæ animalibus inest, generatim decorum

B in cunctis consideret animalibus, pars utiq; facultat' illius erit, quæ illic quoque considerat in mundo diuino, concordiamque omnium contemplatur. Quinetiā musica omnis circa consonantiam & modulorum numeros occupata, quatenus numerorum concentusque rationes quasdam intelligibiles contemplatur, eodem se modo habet quo & ratio illa, quæ numerum ipsum & concentum in seipsa habet intelligibilem. Quæcūq; verò artes res sensibiles fabricant sicut architectus & faber, quatenus vtuntur proportionibus mensurarum, initium inde & non nihil sapientiæ illius habere videntur.

C Quum verò regulas mensurarum cum materia sensibili misceant, non omnino inde dependent, nisi fortè quantum in homine sunt: quin etiam neq; agricultura corporeis plantis affrens auxilium: item medicina sanitatem curans humanam, rursus quæ robur firmitatemque corporis habitum præstat hominibus. Alia enim potestas illic viget & sanitas, per quam anima

D lia omnia firmitatem habet sufficientem: Proinde ars oratoria, & exercitus præfectura, disciplinaq; rei familiaris & publicæ, si quando in actionibus honestum ipsum obseruant, super namq; considerant honestatem, sortem sanè inde ad scientiā habent, ex illa quæ ibi viget scientia: Tum verò geometria ad intelligibilia pertinens, illic est collocanda: Sapientia quoque similiter quæ circa ens ipsum per excelsa versatur. ac de artibus quidē artiūq; muneribus hæctenus.

Singularis inquam, propterea quod non idem est vel habet aliud atq; aliud singulare. hic quidem simus est, ille verò est aquilinus. Eiusmodi verò proprietates ponendæ in hominis forma sunt, tanquam formarum differentia quædam, sicut & animalis suæ differentia sunt. Sed à materia proficisci, quod hic quidem hac conditione, ille verò illa potius sit aquilinus: & colorum similiter differentias alias quidē existimare debemus in ratione & forma consistere, alias autem ex materia lociq; diuersitate contingere.

Res quælibet materialis ad suam ideam se habet, ut imago picturaq; ad substantiam viuam. Cap. XIII.

Animæ verò mentesq; & consummatæ virtutes earum extra ideam veræ res existunt, quemadmodum in idea: nec tam æquiuoca quàm vniuoca denominatione sunt eadem: nec differunt ut homo pictus à viuo, sed potius sicut puer à viro.

RELIOVVM est indagare num sola illic sint, quæ sensibili ordine continentur: an etiam sicut aliud quiddam est noster hic homo, aliud ipse homo, sic aliud ibi sit ipsa anima, quàm hæc anima: similiter hæc mens, & ipsa mens aliud. Dicendum igitur primò quidem, non omnia quæ hic sunt existimanda esse exemplarium simulachra, neque animam esse ipsius animæ simulachrum, veruntamen alteram alteri dignitate præstare: atq; hic quoq; esse: forsitan verò non quatenus hic est, animam ipsam esse. Cum verò anima quælibet reuera sit, esse quoq; iustitiam quandam & temperantiam in animabus quoq; hic habitantibus & scientiam præterea veram, neq; imagines duntaxat neq; similitudines illorum tanquam in sensibili loco versantes, sed eadem illa alio quodam pacto hic existentia: nō enim in loco quodam determinata sunt illa. Quapropter ubi anima emergit è corpore, ibidem sunt & illa: mūdus nanq; sensibilis vno tantum loco determinatur: mūdus autem intelligibilis est ubiq;. Quotcunq; igitur anima talis hic habet, eadem rursus & ibi. Quamobrem si ea quæ in loco sensibili esse dicuntur, intelligantur esse quæ in genere visibilibus numerantur, non solum quæ sunt in mundo sensibili sunt & ibi, sed plura illic existunt. Si autem sic in mundo esse dicantur, ut simul & anima, & quæ insunt animæ comprehendantur, nimirū hic sunt omnia quæ sunt & ibi.

Multi putrefactione casu quodam præter ideas accidunt & deformia: quoniam vegetalis animæ pars quæ est ultimum diuinorum non potest omnino materiam superare. Cap. XIII.

Nec etiam ideas habent quæ absq; ordine certo ad finem directo nonnunquam in vnum confluunt. In ipsa hominis idea continentur artes ingeniose atq; necessarie. Ipsa anima est idea animæ: huic proxima est anima penitus intellectu formata. Longius verò distat anima eadem vniuersalem quandoq; mundi prouidentiam in se fingens, longissimè tandem eadem anima particulari prouidentie iam addicta.

NVNQVID igitur hanc naturam in genere intelligibili omnia continentem, esse principium ipsum existimare debemus? Sed quonam pacto? quippe cum ipsum reuera principium omnino vnum sit, atque simplex, in ipsa verò entium plenitudine sit necessariò multitudo. Sed iterum quonam modo natura plenitudoque talis præter ipsum vnum est ab vno? & quomodo hæc inde profluit multitudo? quæue conditione hæc omnia? Item cur intellectus hæc, & vnde? De his sanè alibi, alio quodam exordio est dicendum.

Vbi

τὸ δὲ καθεκασθαι, ὅτι μὴ τὸ αὐτὸ ἄλλο ἄλλω, οἷον ὅτι ὁ μὲν, σιμὸς ὁ δὲ, ζευγὴς. ζευγότητα δὲ καὶ σιμότητα, Διαφερὰς ἐν εἰδει ζεῖτον ἀνθρώπων. ὡς περ ζῶν Διαφοραὶ εἰσιν. ἤκειν δὲ καὶ ὡς τῆς ὕλης, τὸ τὸν μὲν, ποιᾶν δὲ ζευγότητα τὸν δὲ, ποιᾶν δὲ, καὶ ζευγμάτων Διαφορὰς. τὰς μὲν ἐν λόγῳ ἔσας, τὰς δὲ καὶ ὕλῃ, καὶ τί πᾶν διάφορον ὄντα ποιῶν.

ΛΟΙΠΟΝ δὲ εἰπεῖν, εἰ μόνον τὰ ἐν αἰσθητῷ ἐκεί. ἢ καὶ ὡς περ ἀνθρώπων ὁ αὐτὸς ἀνθρώπος ἔπρος, ἔτα καὶ ψυχῆς αὐτοψυχῇ ἐτέρᾳ ἐκεί. καὶ νῦν, αἰ τὸν ἐς. λεκτέον δὲ πρῶτον μὲν, ὅτι ἐπὶ πάντα δὲ εἶ οἷον εἰ ταῦτα, εἰδωλὰ νομίζεν δὲ χεῖρόνων. ἔδε ψυχῇ, εἰδωλὸν εἶναι αὐτοψυχῆς. πριμότητι δὲ, ἄλλῃ ἄλλης Διαφέρειν, καὶ εἶναι καὶ εἰ ταῦτα. ἴσως δὲ ἐχέως εἰ ταῦτα αὐτοψυχῇ. εἶναι δὲ ψυχῆς ὄντως ἔσας ἐκείνης, καὶ δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης. καὶ ἐν ταῖς παρ' ἡμῖν ψυχαῖς, ὅπσις ἡμῶν ἀληθινῇ, ὅση εἰδωλὰ. ἔδε εἰκόνας ἐκείνων, ὡς ἐν αἰσθητῷ ἄλλα ταῖς ἐκείναις, ἄλλον τρόπον οἷον εἰ ταῦτα. ἔδε εἰς τινεὶ τῶν ἀφωρισμένων ἐκείνων ὡς, ὅτι ψυχῇ σώματι ἐξανεῖν, ἐκείνᾳ κακῇ. ὁ μὲν γὰρ αἰσθητὸς κόσμος, μοιᾶ καὶ ὁ δὲ νοητὸς, πάντες καὶ. ὅσοι μὲν οὖν ψυχῇ ἢ ποιᾶν εἰ ταῦτα, ταῦτα ἐκεί. ὡς εἰ ταῖς ἐν τῷ αἰσθητῷ ταῖς ἐν τοῖς ὁρωμένοις λαμβάνοιτο, ἢ μόνον τὰ ὄντα ἐν τῷ αἰσθητῷ ἐκεί, ἄλλα καὶ πλείω. εἰ δὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ λέγοιτο, συμπειλαμεινομένων καὶ ψυχῆς, καὶ τῶν ἐν ψυχῇ, πάντα εἰ ταῦτα, ὅσοι καὶ ἐκεί.

πρὸς δὲ τῶν ἐκ σήψεως καὶ τῶν χαλεπῶν,
 εἰ καὶ καὶ εἶδος καὶ εἰ ῥύπα καὶ πηλὸς λεκτέον. ὡς
 ὅσα κομίζεται νῆς ἀπὸ τῆς πρώτης, πάντα ἀρι-
 στα. ἐν οἷς εἶδεν καὶ ταῦτα. καὶ δὲ ἐκ τῶν νῆς.
 ἀλλὰ ψυχὴ παρὰ νῆς, λαβῶσα πρὸς ὕλης.
 ἀλλὰ ἐν οἷς ταῦτα. περὶ δὲ τῶν σαφές τε-
 ρον λεχθήσεται, ἐπανελθόντων ἐπὶ τῇ ἀπο-
 ρίαν. πῶς ἐξ ἐνὸς πλήθους. ὅτι δὲ τὰ συνήθη
 εἰκῇ ὄντα, καὶ νῶν. ἀλλὰ ἐφ' ἐαυτῶν αἰσθητὰ
 συνελθόντα, ὅσα ἐν εἶδεσι. τά τε ἐκ σήψεως
 ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ ἰσως ἀδιωκτέας. εἰ δὲ μὴ,
 ἐποίησεν αὐτῶν φύσει. ποιεῖ γὰρ ὅπως δύ-
 ναται. πρὸς δὲ τῶν τεχνῶν ὅτι ἐν τῇ ἀνθρώ-
 πῳ περιέχονται, ὅσα τέχναι ἀναφέρονται
 πρὸς τὰ κατὰ φύσιν ἀνθρώπου. περὶ δὲ
 ἄλλω καθόλου. καὶ τῆς καθόλου αὐτῇ ψυ-
 χῇ, ἥτοι τῇ ζωῇ τῇ ἐν νῶν πρὸς ἀνθρώπου
 ψυχῇ, ἵνα καὶ γίνηται, αὐτὴ ψυχῇ ἐκεί-
 νῃ λέγειν.

liorem esse, & vniuersali priorem ipsam animam, aut vitam in mente priusquam euaderet anima,
 vt & fiat inde hæc anima, & contingat illam præcipuè ipsam animam appellare.

A Vbi verò quæritur nunquid ibi sit species eo-
 rum etiam quæ ex putrefactione fiunt, diffici-
 liumq; & admodum molestorum: item sordium
 atq; cæni, dicendum est: quocumq; mens du-
 cit à primo omnia esse optima, in quibus utiq;
 speciebus hæc non insunt: neq; ex his mentem
 accipere, sed animam à mente quidem accipere
 multa, admittere insuper à materia plurima, in
 quibus hæc accidunt. Verum de his apertius
 explanabitur, si ad dubitationem illam regre-

B diamur, qua quæritur, quomodo ex vno pro-
 fluat multitudo. Iam verò constat illa compo-
 sita quæ temerè frustra quæritur, fiunt, nec mente, sed
 suo quodam impetu in hoc sensibilem genere
 confluunt, speciebus ipsis minimè contineri.
 Præterea quæ putrefactione fiunt, ex quadam
 animæ sorte contingere tunc forsan aliud non
 potentis: alioquin fecisset proculdubio aliquid
 naturæ potius consentaneum. Facit igitur vbi
 & quomodo potest. Patet quinetiam eas artes
 in superna ipsa natura hominis contineri, quæ-
 cunq; referuntur ad illa, quæ sunt generi homi-
 num naturalia: priorem verò cæteris vniuersa-

C liorem esse, & vniuersali priorem ipsam animam, aut vitam in mente priusquam euaderet anima,
 vt & fiat inde hæc anima, & contingat illam præcipuè ipsam animam appellare.

LIBRORVM SEXTAE ENNEA-
 DIS PLOTINI PHILOSOPHI SERIES,
 MARSILIO FICINO INTERPRETE.

Primus liber de Generibus
 entis.

Secundus quoque de Generi-
 bus entis.

Tertius etiam de Generibus
 entis.

Quartus, Quòd ens vnum

idemque existens, simul sit
 vbiq; totum.

Quintus iterum, Quòd ens
 vnum idemque existens simul
 vbiq; sit totum.

Sextus, de Numeris.

Septimus, Quomodo multi-

tudo idearum extat: atq;
 de Ipso bono.

Octauus, de Libertate,
 & voluntate ipsius
 vnius.

Nonus, de Ipso bono vel
 vno.